

- Department of Political Science

- Course Outcomes.

- FYBA

- Semester 1

POL-101: (711111) भारतीय संविधानाची ओळख	• भारतीय संविधानाची सखोल माहिती मिळते. • केंद्र व राज्य सरकारच्या विधीविषयक, प्रशासकीय आणि वित्तीय अधिकार क्षेत्राची माहिती मिळते. • विद्यार्थ्यांना भारतीय संविधानातील मार्गदर्शक तत्वे व मुलभुत हक्काचा अभ्यास होवून त्यांच्यात कर्तव्याची जाणिवा निर्माण होते. • भारतीय राज्यघटनेतील विविध दुरुस्त्या प्रक्रीया व महत्वाच्या घटना दुरुस्तीची माहिती होवून सातत्याने घटना दुरुस्तीचे धोके यांचा अभ्यास होतो.
--	---

- Semester 2

POL-201: भारतीय संविधानाची ओळख (711111)	• भारतीय कार्यकारी मंडळ राष्ट्रपती, उपराष्ट्रपती, पंतप्रधान व मंत्रीमंडळ यांच्या अधिकार व कार्याचा अभ्यास होतो. • भारतीय संसदेच्या लोकसभा, राज्यसभा सभागृहाची रचना अधिकार व कार्य याचा अभ्यास होतो. • राज्य विधीमंडळाची रचना अधिकार व कार्य याचा अभ्यास होतो. • भारतातील लोकशाही टिकण्यासाठी काय केले पाहिजे याची माहिती मिळते. • भारतीय निवडणूक आयोगाच्या पारदर्शकतेचा अभ्यास होतो. • लोकशाहीसमोरील आव्हाने राष्ट्रीय एकात्मता, धर्मनिरपेक्षता, आरक्षण व लहान राज्याच्या मागणीचा अभ्यास होतो.
--	---

- SYBA

- Semester 3

POL-231: (231111) महाराष्ट्रातील सामाजिक व राजकीय चळवळी (General)	• महाराष्ट्रातील सत्यशोधक चळवळीची माहिती मिळते. • दलित चळवळीचे व मुस्लीम चळवळीचे विद्यार्थ्यांना आकलन होते. • महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती कशी झाली याची माहिती मिळते. • महाराष्ट्रातील आदिवासी समुदायाच्या चळवळी व त्यांच्या विकासासाठी शासनाच्या धोरणांची माहिती मिळण्यास उपयुक्त होते.
POL-232: (231144) आधुनिक राजकीय विचार प्रणाली (Special-1)	• लोकशाहीच्या संकल्पनेचा सखोल अभ्यास होतो. • राष्ट्रवाद संकल्पना व त्याच्या आधारभुत घटकाचे आकलन होते. • लोकशाही समाजवादाचे वैशिष्ट्ये व फेबियनवाद, श्रमीक संघवाद, व्यवसाय संघवादाचा अभ्यास होतो. • पर्यावरणाची संकल्पना आणि पर्यावरणाच्या संतुलनासाठीच्या कायद्याचा अभ्यास होतो.
POL--233: (231177) (Special -2)	• भारतातील सामाजिक व राजकीय प्रबोधनाची माहिती मिळते. • कौटिल्याच्या राज्याच्या सप्तांग सिध्दांचे व राज्याचे स्वरूप याविषयी माहिती मिळते. • राजा राम मोहन रॉय यांची धार्मिक व सामाजिक सुधारणा समजून त्यांचे शिक्षणासंबंधीचे विचार ,राजकीयविचार, वृत्तपत्र स्वातंत्र्यासंबंधीचे विचार समजते. • लोकमान्य टिळकांची चतुसूत्री व विनायक दामोदर सावरकर यांचे हिंदुराष्ट्रवादासंबंधी विचारा

	अभ्यासता येते. विनायक दमोदर सावरकर यांचे सामाजिक सुधारणाबाबतचे विचार, सैनिकीकरण, हिन्दु राष्ट्रवादाबाबतचे विचार अभ्यासता येते.
--	---

• Semester 4

POL--241: (241111) महाराष्ट्रातील प्रशासन (General)	- विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्र प्रशासनाची माहिती व राज्य सचिवालयाची रचना, कार्य आणि मुख्यसचिवाची भूमिका यांचा अभ्यास होतो. - महाराष्ट्रातील जिल्हा प्रशासन, नागरी प्रशासन व ग्रामिण प्रशासनाबद्दल माहिती मिळते. - जिल्हा अधिकारी, जिल्हा पोलिस अधिक्षक यांची अधिकार व कार्याचा अभ्यास होतो. ७३ व ७४ व्या घटना दुरुस्ती नंतर स्त्रियांचा राजकीय सहभागाची माहिती मिळते. - महानगरपालिका-आयुक्त, नगरपालिका-मुख्याधिकारी आणि पंचायत समिती- गटविकास अधिकारी व ग्रामसेवक यांच्या अधिकार व कार्याची माहिती मिळते.
POL--242: (241144) आधुनिक राजकीय विचार प्रणाली (Special -1)	- मार्क्सचा शास्त्रीय समाजवाद, अतिरीक्त मुल्यसिध्दांत, वर्ग संघर्षाचा सिध्दांत याचा अभ्यास होतो. - सर्वोदय संकल्पना व भुदान चळवळीचे आकलन होते. - जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेचा अभ्यास होतो. - स्त्रिवादी संकल्पना व महिला सबलीकरणासाठीचे शासकीय व अशासकीय पातळीवरील प्रयत्न यांचा अभ्यास होतो.
POL--243: (241177) भारतीय राजकीय विचारवंत (Special-2)	- महात्मा गांधीच्या सत्य व अहिंसा या विचारासोबत त्यांच्या तत्वज्ञानाचे आकलन होते. - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या मानवतावादी समाजवाद व घटनावादी विचार अभ्यासता येते. - पंडीत नेहरूचे आंतरराष्ट्रीय संबंधातील अलिप्ततेच्या धोरणाची माहिती होते. - मौलाना आझाद यांचे समाजवाद सामाजिक लोकशाही व शिक्षणासंबंधी विचार समजते.

• T Y B A

• Semester 5

POL--361: (31116) कार्मिक प्रशासन व व्यवस्थापन (General)	- भारतातील नागरी सेवेची वैशिष्ट्ये, कार्य व सनदी सेवकांच्या भरती प्रक्रीयेची माहिती मिळते. - कर्मचारी सेवकांच्या प्रशिक्षणाची उद्दीष्टे, प्रकार यांचा अभ्यास होतो. - नियुक्तीकर्ते व सेवक वर्ग यांच्यातील संबंध आणि सेवक वर्गाची राजकीय तटस्थता या विषयी माहिती मिळते. - प्रशासकीय उत्तरदायीत्व म्हणजे काय? विधिमंडळाचे कार्यकारी मंडळाचे, न्यायमंडाचे व जनतेचे प्रशासनावरील नियंत्रन या विषयी विद्यार्थी ज्ञात होते.
POL-362: (31146) पाश्चिमात्य	- प्लेटोच्या आदर्श राज्याची संकल्पना, शिक्षणाविषयक व साम्यवादाविषयीचे विचार या विषयी विद्यार्थी परीचीत होतात. - अँरीस्टाटलचे वास्तवादी विचार, नागरीकावाची संकल्पना गुलामगिरी बद्दलचे विचार तसेच देशातील

राजकीय विचार (Special-3)	क्रांतीच्या कारणांची माहिती मिळते. - मॅकव्हेलीचे राजाला केलेले उपदेश,साध्य आणि साधनाबाबतचे मत,धर्म आणि नैतिकता व राजनयाबाबतचे विचाराबद्दल माहिती मिळते. - जॉन लॉकचे सामाजिक करार,नैसर्गीक हक्कची संकल्पना व मॅकीयाव्हेलीचे धर्म आणि नैतिकता व राजनया बाबतचे विचाराबद्दल माहिती मिळते.
POL-363: (31176) आधुनिक राजकीय विश्लेषण (Special-4)	- आधुनिक राजकीय विश्लेषण यांचा विविध दृष्टीकोणातून अभ्यास होतो. - राजकीय व्यवस्थेची कार्य व वैशिष्टे गॅब्रीएल आल्मडचा दृष्टीकोन यांचा अभ्यास होतो. - राजकीय सामाजिकीकरणाचे स्वरूप, वैशिष्टे, प्रक्रीया राजकीय सामाजिकीकरणाची माध्यमे यांचा अभ्यास करता येतो. - राजकीय संस्कृतीचे स्वरूप, वैशिष्टे, आधारभूत घटक, राजकीय संस्कृतीत बदल घडवून आणणारे माध्यमे यांचा अभ्यास करता येतो. - राजकीय संस्कृतीच्या बदलास कोणते घटक कारणीभूत असतात हे समजते.
	• Semester 6
POL-361: (31116) कार्मिक प्रशासन व व्यवस्थापन (General)	- व्यवस्थापनाचे प्रकार,वैशिष्टे व कार्य यांचा अभ्यास होतो. - प्रशासनाचे प्रकार,वैशिष्टे कार्य व चांगल्या प्रशासकाचे गुणांची माहिती होते. - प्रशासकीय नेतृत्व म्हणजे काय? प्रशासकीय नेतृत्वाकरीता आवश्यक असणारे गुण, कौशल्य आणि नेतृत्वाची शैली या विषयीची माहिती मिळते. - धोरण निश्चितीचे आधार, समन्वयाची आवश्यकता, वैशिष्टे व तत्वे यांचा अभ्यास होतो.
POL-362: (31146) पाश्चिमात्य राजकीय विचार (Special-3)	- कार्ल मार्क्सचे वर्ग संघर्ष, अतिरीक्त मुल्य सिध्दांत व राज्यविहीन समाज या बद्दल माहिती मिळते. - जॉन स्टुअर्ट मिलचे व्यक्तीगत स्वातंत्र,स्त्री स्वातंत्र आणि हेरॉल्ड लॉस्की यांची स्वातंत्र्याची संकल्पना ,सार्वभौमसत्ता संबंधीची संकल्पना विषयी माहिती मिळते. - जॉन बोर्डेल रॉल्सचे स्वातंत्र्याबद्दल, समता विषयक,न्याय विषयक सिध्दांत या विचाराची माहिती मिळते. - हेरॉल्ड लॉस्कीचे स्वातंत्र्याची संकल्पना, हक्क, राज्य आणि समाज, सार्वभौम सत्तेसंबंधीचे विचारांचा अभ्यास होतो.
POL-363: (31176) आधुनिक राजकीय विश्लेषण (Special-4)	- राजकीय सहभागावर प्रभाव पाडणारे घटक ,राजकीय सहभागाच्या पातळ्या समजते. - राजकीय श्रेणीजनचे निर्मितीचे प्रकार, राजकीय नेतृत्वाचे गुण याचा अभ्यास होतो. - प्रसार माध्यमांची भुमिका आणि लोकमताची प्रक्रीया व त्यातून होणारे बदल याचे विश्लेषण करता येते. - राजकीय बदलास कारणीभूत घटक, राजकीय विकासाचे विविध दृष्टीकोन, राजकीय आधुनिकीकरणाची माध्यमे व अडथळे यांचा अभ्यास होतो.